Ушбу сонда:
2 ҲАҚ-ҲУҚУҚИМИЗНИ БИЛАЙЛИК, УНИ ҲИМОЯ ҚИЛА ОЛАЙЛИК
3 ОМБУДСМАН ҲАҚИДА НИМА БИЛАСИЗ?
4 *Республикамиз олий ўқув юртларида* МАСОФАДАН ТУРИБ... МАЪРУЗА

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2002 йил 23 август, жума №135 (1352)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Ислом КАРИМОВ:
Фуқароларимизнинг ҳуқуқ ва эркинликларини қадрлаш ва ҳимоялаш, уларнинг моддий ва маънавий манфаатларини диққат-эътиборимиз марказида тутиш, инсоннинг меҳнат қилиб муносиб даромад олиши, мулкка эга бўлиши, ижтимоий таъминот, жамиятдаги эътиқод ва сўз эркинлигига кафолат бериш каби масалаларни биз учун энг устувор вазифа деб билишимиз даркор.

«УМИД» ОПЕРАЦИЯСИ БОШЛАНДИ

Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари ҳар томонлама кенгайиб бормоқда. Айникса, шу йилнинг мартида давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг АҚШга буюрган расмий ташрифи ушбу ҳамкорликни сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқди. Сафар чоғида мамлакатларимиз ўртасида Стратегик шериклик ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги декларация имзоланди.

Кези келганда шуни ҳам таъкидлаш жоизки, ушбу ҳужжат нафақат хавфсизлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, балки сиёсий, иқтисодий, маданий, гуманитар, ижтимоий, жумладан, тиббиёт соҳасида ҳамкорликни кенгайтиришни кўзда тутади. Айни пайтда АҚШ ҳукумати ва ушбу мамлакатнинг талай нодавлат ташкилотлари томонидан мамлакатимизда тиббиёт соҳасини ривожлантириш борасида қатор лойиҳалар амалга оширилмоқда. Сифатли дори-дармон ва замонавий тиббиёт ускуналари келтирилмоқда. АҚШнинг Европа ва Евроосиё мамлакатларига ёрдам кўрсатиш бўйича дастурлари мувофиқлаштирувчиси маҳкамаси ҳомийлигида мамлакатимизга амалга оширилаётган «Умид» операцияси ҳам бундай алоқалар тобора кенгаяётганидан далолатдир. Мазкур йирик лойиҳа доирасида 22 август куни АҚШдан инсонпарварлик ёрдами олиб келган самолёт Тошкент аэропортига қўнди.

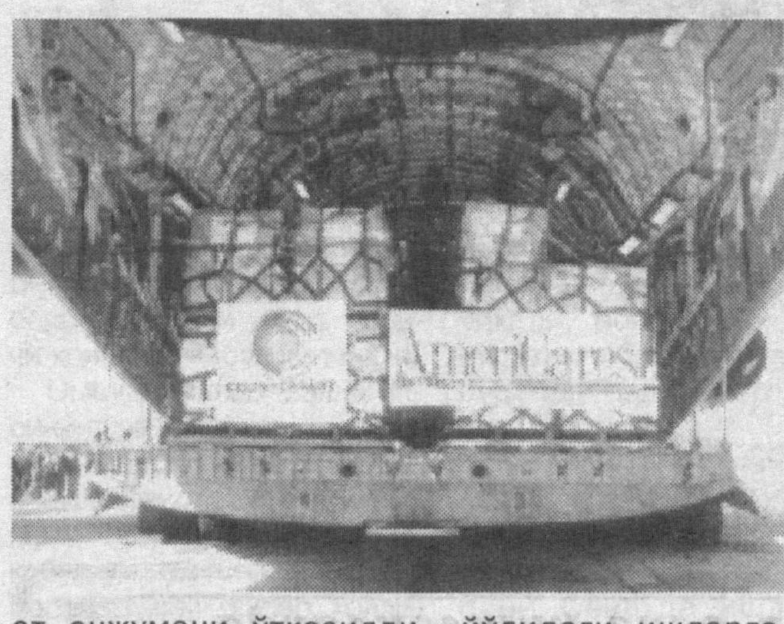

«Умид» операцияси бошланиши муносабати билан Тошкент аэропортида маҳаллий ва халқаро журналистлар учун матбуот анжумани ўтказилди. Унда Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Ҳамидулла Кароматов, АҚШнинг Европа ва Евроосиё мамлакатларига ёрдам кўрсатиш бўйича дастурлари мувофиқлаштирувчиси Уильям Тэйлор ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

— АҚШ ҳукумати билан мамлакатимиз ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик алоқалари тобора ривож топиб бормоқда, - деди Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов. - «Умид» операцияси ҳам ана шу ҳамкорлик доирасида амалга оширилмоқда. Бундай ёрдам, қарийб барча, жумладан, мориф, маданият, соғлиқни сақлаш ва бошқа соҳаларда ҳам ўз ифодасини топмоқда. Бу икки давлат ўртасидаги ўзаро манфаатли ва ишончли ҳамкорлик нечоғли юксалаётганини кўрсатади.

- Бу ёрдам юртингизда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, халқингиз ҳаётини фаровонлаштириш йўлидаги ишларга АҚШ ҳукумати ва халқи бефарқ эмаслигидан далолатдир, - деди Уильям Тэйлор. - «Умид» операцияси ўзаро алоқаларимизни бундан кейин ҳам ривожлантириш истагимизнинг бир далилидир.

У.Тэйлор мазкур лойиҳани амалга оширишда яқиндан ёрдам бергани ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлагани учун Ўзбекистон ҳукуматига алоҳида миннатдорлик билдирди.

«Умид» операцияси АҚШнинг Ўзбекистон мустақилликка эришганидан буён тиббиёт соҳасида амалга ошираётган энг йирик лойиҳаларидан биридир. Унинг умумий қиймати 53 миллион АҚШ долларидан ошади. Лойиҳа икки қисмдан иборат бўлиб, юкнинг биринчи қисми Германия омборхоналаридан автомобиллар орқали келтирилди. 16 миллион долларлик тиббиёт ускуналаридан иборат юк Фарғона водийсидаги шифохоналар ўртасида тақсимланади. АҚШ Қуролли кучларининг Европа қўмондонлиги экспертлари мазкур юкни қабул қилиш, тақсимлаш, тиббий ускуналарни ўрнатишда зарур техникавий ёрдам кўрсатади. Шифокорларнинг малакасини ошириш учун махсус трейнинглар ўтказади. Ушбу босқични 15 октябрда ниҳоялаш кўзда тутилган.

Энди лойиҳанинг иккинчи босқичи бошланди. Шу кеча кундузда хаво йўли орқали келтирилган 35,5 миллион долларлик юк тиббиёт жиҳозлари ва дори-дармонлардан иборат.

Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазирининг биринчи ўринбосари Дамин Асадов матбуот анжуманида мазкур дори-дармонлар яқин кунларда мамлакатимизнинг барча вилоятларидаги шифохоналарга етказилишини маълум қилди. Анжуманда АҚШнинг ушбу беғараз ёрдами мамлакатимиз соғлиқни-сақлаш соҳасини ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этишини таъкидлади.

Саидмурод РАҲИМОВ, ЎзА мухбири.

Инсон ҳаётида байрамлар, қувончли кунлар кўп. Аммо миллий истиқлол кунининг қадри, аҳамияти, ҳаяжонлари ўзгача. Печлар ёнида, мураккаб жараёнли цехларда тер тўкиб меҳнат қилаётган иродали, эътиқодли кишилар орасида воярга етганим учунми ёки илгариги ва ҳозирги кунларнинг фарқини теранроқ англайман. Биласизми, собиқ шўро даврида дабдабозлик, шиорбозлик кучли эди. Айрим ишчиларни ҳаддан ташқари кўтар-кўтар қилиб, улар ҳақида газеталарда, телевиденеида тез-тез ҳикоя қилинарди. Сунъийлик шу даражада эдики, мақталган ишчиларнинг кўпчилиги ҳаётдан узилиб, иш жойидан узоқлашиб, умрини мажлисларда ўтказишарди. Энг ёмони сохта шуҳрат кимларнингдир бошини айлантириб қўйганди...

ҒУРУРИ БАЛАНД ХАЛҚМИЗ

Мустақиллик бизни мутеълиқдан халос қилди. Ҳар қандай расмиятчилик, буйруқбозлик усул-услубларини парчалаб ташлади. Одамлар эмин-эркин ишлаш, янгиликларга қўл уриш, мулкдор бўлишлари учун кенг имкониятлар яратилди. Ишчи-хизматчиларимиз зимдан назар ташлар эканман, улар дунёқарашидаги ўзгаришлар касабақўм раиси сифатида мени гоятда қувонтиради.

Корхонамизда метин иродали, қийинчиликлардан чўчимайдиган, ўрни келса бир неча касбда ишлаб кетадиган кишилар фаолият юрита оладилар. Цехлар, печлар муайян вақтда таъмирланиб турилади. Шу боис ишловчиларни махсус кийим-бош, сут маҳсулотлари билан таъминлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Уч сменада ишлаб чиқариш жараёнини бир маромда ташкил этиш раҳбару мутахассислардан изланиш, омилкорлик ва катта тажрибани талаб этади. Одамлар таклифига кўра тунги сменада ишлаётганларга меҳрибонлик янада кучайтирилди. Овқатлар асосан корхона ҳисобидан. Дам олиш хоналари, шифо масканлари яхши жиҳозланган. Ҳатто, ҳар эҳтимолга қарши «Тез ёрдам» машинаси ҳам хизматга шай туради. 32 та цехда 11 мингдан ортиқ ишчи-хизматчи меҳнат қилади. Ойига ўрта ҳисобда 57 минг сўм маош олаётганлар оз эмас.

Корхонамизнинг ўз анъаналари бор. Масалан, металл қуюв цехидаги ҳар бир дастгоҳ юксак даражада қадрланади. Ёшлар мураббийлари измидан чиқишмайди. Улар ўз меҳнатлари, янги-янги ташаббуслари билан корхона шуҳратига шуҳрат қўшиш орзусида яшайдилар.

Кекса ёшдаги ишчилар алоҳида иззатда. Бу йил 500 нафар меҳнат фахрийсини санаторий-профилакторийларда дам олдириш режалаштирилган. Ҳозирча 200 нафари кўнгилли дам олиб, саломатликларини тикладилар. Тиббиёт кўригида касаллиги аниқланган 40 нафар нуроний энг яхши шифо масканларида бепул даволантирилди. Яхши ишларимиздан яна бири «Мураббийлар кенгаши»ни ташкил этганимиздир. Табаррук инсонлар цехларимизда соғлом, ўзаро талабчанлик муҳитини мустаҳкам қарор топтириш, муаммоларни ҳал этиш, ишловчилар кайфиятини кўтаришга хизмат қиладиган омилларни амалиётга жорий этишда бош-қош бўлишмоқда.

«Энг яхши устоз» кўрик-танлови фахрийларни улуғлашда алоҳида рол ўйнади. Жорий йил олти ойи якунига кўра 35 нафар устозга мукофот пуллари топширилди. Бундай тадбирлар маданият саройида тантанали суратда амалга оширилаётганлиги ёшлар қалбида касб-корга, қадрдон корхонасига бўлган иштиёқни оширмоқда.

Ҳозирги кунда заводимизда ишлаб чиқарилаётган арматура, турли шаклдаги металлар, тоғ-металлургия саноати учун юмалоқ шарлар ҳамда кислород, азон газига ҳаридор сероб. Яқинда корхона касаба уюшма қўмитаси маъмурият билан ҳамкорликда хайрли ишга қўл урди. Яъни, ишчи-хизматчилар уй сотиб олишлари учун 50 фоиз маблағ корхона ҳисобидан тўланмоқда. Уз дўконларимизда рўзғор учун зарур бўлган неъматлар арзон нархларда сотилмоқда. Мендан хўш, мустақиллик йилларида номдор корхонангизда қандай ўзгаришлар рўй берди, нималардан айниқса хурсандсиз, дея савол берисса, қуйидагича жавоб берган бўлардим. Аввало айрим ишчи-хизматчилар эмас, йирик жамоамизнинг ҳар бир аъзоси юксак даражада қадр топди. Сўзда эмас, амалда одамлар ўртасидаги меҳр-оқибат кучайди. Яқинда икки ёшнинг никоҳ тўйини ўтказдик. 20 га яқин миллат вакиллари тўкин дастурхон атрофида жамулжам бўлиб, бахт кечасини қизиқарли, бир умрга эсда қоларли қилиб ўтказдилар. Шундай кезларда инсонларнинг бир-бирини яхши тушуниши, қўллаб-қувватлаши нақадар қудратли куч эканлигини қалбдан ҳис қиламан. Ажойиб корхонада, ажойиб одамлар билан ишлаётганимдан, улар корига яраётганимдан фахрланаман.

Бизда 5 та тўгарак ишлаб турибди. Спорт билан ошномиз. Цехлараро 22 та спартакиада ўтказдик. Бу ишчиларга саломатлик, яхши кайфият улашишда муҳим рол ўйнади. Шу кунларда эса Истиқлолимизнинг 11 йиллик шарафига спортнинг 6 тури бўйича мусобақалар ўтказилмоқда. Ҳатто техник ходимлар ҳам, бел боғлаб майдонга тушишган.

Муборак кунларимизга шеър, куй-қўшиқ ярашади. Бўш вақтларимда севимли шоирларимиз китобларини қўлимга оламан. Лекин бир ўқитувчининг шеъри қалбимни жунбушга келтирди. Ҳар бир сатри дил сўзларимизга ҳамоҳангдай туюлди:

Ўзбекистон — суянч тоғим,
байрамларинг муборак,
Шодлик билан ўтаётган
кунларингдан айланай.
Бугун яна завққа тўлиб, кўксимда
ёнар юрак —
Мингбарингдан сўз айтмоққа навбат
кутиб шайланай.

Мирзакамол ХОЛИҚУЛОВ, Бекободдаги «Ўзбекистон металлургия комбинати» акционерлик ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба уюшма қўмитаси раиси.

МЕҲНАТ ВА РАҒБАТ

Қайси юртда қариялар ҳурмат қилинса, уларга эътибор кучайса, ўша юртда файзу барака бўлади. Халқимиз бекорга «Қариси бор уйнинг париси бор» деб айтмаган.

Дўстлик туман халқ таълими бўлими тасарруфида айни пайтда 15 нафар пенсионер ўқитувчи ва тарбиячилар меҳнат қилишади. Уларга бошланғич касаба уюшма қўмиталари муассаса раҳбарлари билан ҳамкорликда катта меҳрибонликлар кўрсатилаяпти.

Суратда: Эсдалик совғалар топширилаётган пайт.

Қисқартирилган иш соатлари жорий этилган. Имкон даражасида сиҳатгоҳларга йўлланмалар бериб борилмоқда. Масалан, нафақада бўлиб ишлаётган 17- мактаб бошланғич синф ўқитувчиси Бувсолиҳа Абдуқодирова, Бобур номли 11- умумтаълим ўрта мактабининг байналмилалчи ўқитувчиси Р.Санақулов, А.Навоий номли 5-умумтаълим ўрта мактабида кўп йиллар ишлаган ўқитувчи Лапас Хўрозовларга «Ибн Сино» сиҳатгоҳига имтиёзли йўлланма берилди.

Қарияларни қадрлаш давлат дастурига биноан ҳар байрамда нафақада бўлган отахон ва онахон устозлар йўқлаб турилибди. Жорий йилда 11 нафар нафақахўр аёлларга 100 минг сўмлик совға ташкил этилди.

Н.НОРИЕВ.

ИСТЕЪМОЛГА ЯРОҚСИЗ МОЛЛАР ҚАЕРДАН КЕЛАДИ

«Ишонч» фош этади

Сухроб Ҳамдамовнинг дўкони «Дилкушо» бозорига кираверишдаги машиналар тўхташ жойи ёнида жойлашган. Бозорга кираётганлар ҳам, бозордан чиқаётганлар ҳам дўконга бош суқмай ўтишмайди. Шу боисдан ҳам Сухроб дўконни «харидоргир» маҳсулот бўлган спиртли ичимликларга тўлдириб ташлаган. Пештахталарга териб қўйилган ранго-ранг ёрлиқли ароқ-виноларга қарасангиз кўзингиз қамашади.

— Буларнинг ҳужжати борми? - аста сўраймиз Сухробдан.

Сухроб безовталанади. Аллақандай қоғозларни ўзича титкилайди. Лекин 20 турдаги 1,5 миллион сўмлик спиртли ичимликнинг биронтасига ҳам ҳужжат тополмайди.

— Нега назорат касса машинаси йўқ,- солиқ хизмати ходимлари яна уни саволга тутишди.

Қоида бўйича чакана савдо билан шуғулланувчи ҳар бир дўконда тушган тушум назорат касса машинасидан ўтказилиб сўнг банкга топширилиши керак. Бу ерда назорат касса машинаси ҳам, тушумлар ёзиб бориладиган дафтарча ҳам йўқ. Эрталабдан бери тушган 229,3 минг сўм савдо тушуми пештахта остидаги қоғоз қутида тахлоғлиқ турарди. Кечга бориб бу пуллар кимнинг киссасига тушиб кетишини фараз қилиш қийин эмас. Шу боисдан ҳам Бухоро вилояти солиқ хизмати ходимлари пештахта ва омбордаги бир миллион 524 минг 890 сўмлик ҳужжатсиз спиртли ичимликлар савдосини тўхтатиб шу ҳолатга аниқлик киритилгунча давлат солиқ бошқармаси ихтиёрига олдилар.

Худди шундай ҳолат Сухробнинг дўкони билан ёнма-ён жойлашган Шуҳрат Бердиевга қарашли савдо дўконида ҳам кўзга ташланди. Савдога 11 турдаги бир миллион 757 минг 120 сўмлик спиртли ичимликлар қўйилган. Ушбу дўконда ҳам назорат касса машинаси йўқ эди.

Текширув ўтказилган куни дўконда 1 миллион 79 минг 740 сўм савдо пули йиғилиб қолган эди. Ҳаммаси далилий ашё сифатида рўйхатга олинди.

Назорат касса машиналарини четлаб савдо қилиш Бухородаги «Дилкушо» бозори ҳудудидаги бошқа дўконларда ҳам одат тусига кирган. Солиқ хизмати ходимлари томонидан Вазирлар Маҳкамасининг «Жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товарлар олиб келинишининг тартибга солиш тўғрисида»ги 154-сонли қарори ижросини таъминлаш юзасидан ўтказилаётган текширувлар давомида бу ҳол тез-тез кўзга ташланаяпти. Текширув ўтказилган куни «Миршод» хусусий дўкони сотувчиси Комил Ҳидоятов 25,8 минг сўм савдо пулини назорат касса машинасидан ўтказмаганлиги маълум бўлди. Текширув давомида дўконда ўрнатилган назорат касса машинасининг кундан бери бузуқлиги, спиртли ичимликларни чакана савдо қилиш ҳуқуқини берувчи махсус рухсатномма муддати 2002 йил февраль ойида тугаганлиги ҳам маълум бўлди. Бунинг устига дўкондаги салкам ярим миллион сўмлик спиртли ичимликлар кирим қилинмаганлиги, 47,2 минг сўм камомадга йўл қўйилганлиги ҳам очилиб қолди.

«Коинот Башорат» хусусий фирмасига қарашли дўкон сотувчиси Бобир Асадовда спиртли ичимликлар билан савдо қилиш ҳуқуқини берувчи махсус рухсатнома умуман йўқ экан. Назорат касса машинаси эса яроқсиз эди. Шунга қарамай 6,8 миллион сўмлик 8277 шиша спиртли ичимликлар кирим ҳужжатлари бўлмаса-да, савдога қўйилганлиги солиқ хизмати ходимларини ажаблантирди.

Қонунбузарлар текширув якунлари бўйича тегишли жазоларини олдилар. «Дилкушо» бозори ҳудудида фаолият кўрсатаётган иккита қонунбузар юридик шахсга нисбатан 7346,9 минг сўм молиявий жарима, «Коинот Башорат» хусусий фирмасига назорат касса машинасини ишлатмай савдо қилганлиги учун энг кам иш ҳақининг 100 баробари миқдорида — 394,5 минг сўм, «Миршод» хусусий фирмасига нисбатан бир йил мобайнида икки маротаба бу соҳада қонунбузарликка йўл қўйганлиги учун энг кам иш ҳақининг 200 баробари миқдорида — 789 минг сўм молиявий жарима қўлланилди. Текширилган жисмоний шахслар ва хусусий фирмалар хазинасида мавжуд бўлган 1609,2 минг сўм нақд пуллар тўлик олиниб, «Пахтабанк»нинг Бухоро шаҳар бўлимига топширилди.

Қонунбузарлик қанчалик аянчли натижаларга олиб келишини ҳар бир тадбиркор ва тижоратчи олдиндан ҳис этиши керак. Агар улар қонун доирасида фаолият кўрсатганларида жаримага тўланган пуллар ёнларига қолган бўларди. Бу пуллар корхонани ривожлантиришга, ходимларнинг ижтимоий турмуш тарзини яхшилашга сарфланган бўларди. Афсус, кўзлари кеч очилди.

Амалдаги қонун-қоидаларга зид хатти-ҳаракат қилаётганлар фақат «Дилкушо» бозори атрофида эмас, вилоятнинг бошқа ҳудудларида ҳам учраяпти. Яқинда солиқ хизмати ходимлари Ф.Хўжаев туманида жойлашган «Амирий» хусусий фирмасида текширув ўтказди, корхонада йўли билан олиб келинган бир талай спиртли ичимликлар ва тамаки маҳсулотларини кўзга киритдилар. Фирмага спиртли ичимликлар билан савдо қилиш ҳуқуқини берувчи махсус рухсатноманинг амал қилиш муддати аллақачон тугаган экан. Бундан ташқари инкассса бошқармаси билан шартнома ҳам тузилмаган экан. Шу боисдан тушган ой давомида банк муассасасига бирор сўм ҳам нақд пул топширилмапти.

Олот шаҳар Э.Тошпўлатов кўчасидаги деҳқон бозори ёнида жойлашган тижоратчи Собир Чўлиевга тегишли бўлган савдо дўконида қўйилган ароқ сотилаётганлиги қулоққа чалингач, солиқ хизмати ходимлари йўлни шу томонга солдилар. Махсус аппарат ёрдамида шишаларга елимланган акциз маркалар текшириб кўрилганида, қалбакиятан ҳам уларнинг қалбаки эканлиги маълум бўлди. Спиртли ичимликларнинг 5 турини лаборатория текширувидан ўтказган санитария-эпидемиология станцияси ходимлари уларнинг истеъмолга мутлақо яроқсиз эканлигини тасдиқладилар. Шу боисдан 483,7 минг сўмлик қўлбола спиртли ичимликлар ва акциз маркасиз тамаки маҳсулотлари мусодара қилинди.

Собир Чўлиев каби бойлик орттириш йўлида беш панжасини оғзига тиқаётган сохта тадбиркорлар касрига қанчадан-қанча одамлар заҳарланаяпти, бевақт ҳаётдан кўз юмаяпти. Агар солиқ хизмати ходимлари хушёрлик кўрсатиб қўлбола ароқларни тезда сотувдан тўхтатмаганларида С.Чўлиев пулдея яна қанчадан-қанча соддадил одамларнинг соғлиғига зомин бўларди.

Жасур НОСИРОВ, Давлат солиқ қўмитаси Матбуот хизмати бош мутахассиси.

Сизга қандай хизмат кўрсатишмоқда?

«Пахта Банк»нинг Бухоро вилоят бошқармасида бугунги кунда 5930 тадан ортиқ юридик ва жисмоний шахсларга хизмат кўрсатилмоқда. Яъни ўтган йилга нисбатан мижозлар сони 694 тага ошди. Кичик ва ўрта бизнес субъектларининг сони эса 282 тага кўпайди. Тижорат ва хусусий банклар ўртасида рақобат ривожланган ҳозирги пайтда бунга қандай эришилди?

БАНККА БЎЛГАН ИШОНЧ

туфайли мижозлар кўпаймоқда

Биринчидан, банкнинг кредит қўйилмалари миқдори йил бошига нисбатан 1 миллиард 59,8 миллион сўмга ўсди. Бу эса ўз навбатида мижозларга қарз бериб туриш имкониятини кенгайтирди. Хусусан, ўтган давр ичида жами 3 миллиард 407,8 миллион қисқа, ўрта ва узоқ муддатли кредитлар ажратилди. Бунда кичик ва ўрта бизнес субъектларига катта эътибор берилди. Масалан, ўтган етти ой ичида уларга берилган қарз миқдори 643 миллион сўмдан ошиб кетди. Шундан 457 миллион сўмга яқини микрокредитларни ташкил этди. Мисолларга мурожаат қилайлик. Шофиркон туманидаги «Ибод бобо» фермер хўжалиги раҳбари Ориф Рашидов шундай ҳикоя қилади.

— Фермер хўжалигимиз 1995 йилда ташкил қилинган. Илгари ҳисоб-рақамим «Тадбиркор-банк»да эди. Лекин уларнинг қарз бериш имкониятлари чегараланганди. Шу боис бултур ҳисоб-рақамимни «Пахта Банк»ка кўчирдим. Натижада шу йилнинг феврал ойида банкнинг Шофиркон туман бўлими томонидан 5 миллион сўмлик имтиёзли кредит ажратилди. Шунинг 3,5 миллион сўмига 1 та трактор, 1,5 миллион сўмига 10 бош зотли қорамол сотиб олдим. Ҳозирги кунда қорамоллар сони 105 бошга етди. Бундан ташқари 780 бош қўй ва эчки, 10 бош от, 10 бош туяни парвариш қилаяпман. Бунинг учун ҳокимият менга туманнинг «Муаллиж» мавзесидан 2200 гектар яйлов ажратиб берди.

Қарз ҳисобига сотиб олинган тракторни пахта ва ғалла далаларида самарали ишлатмоқдаман. 26 гектар ерда ғалла етиштириб, 9 миллион 400 минг сўм даромад қилдим. Шундан 4 миллион 200 минг сўми соф фойда. Айни кунларда хўжалик аъзолари 34 гектар пахта майдонидан 138 тонна оқ олтин етиштириш учун астойдил ҳаракат қилишмоқда. Энг муҳими, кредитга олинган техника ҳисобига 650 минг сўмлик маблағ иқтисод қилинди.

Умуман олганда, бошқарманинг шу йил кичик ва ўрта бизнес субъектларини кредитлаш ҳисобига 341 та ишчи ўринлари яратилди. Тадбиркорлар томонидан 451,7 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Ишбилармонларни кредитлашда бюджетдан ташқари жамғармалардан ҳам самарали фойдаланилмоқда. Мисол учун ўтган 7 ой давомида юқоридаги фондлар ҳисобидан 88,5 миллион сўм миқдорида тадбиркорларга имтиёзли кредитлар берилди. Кичик ва ўрта бизнес субъектларининг дастлабки сармоясини шакллантириш мақсадида «Бизнес фонд» деҳқон ва фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси маблағлари ҳисобидан 20 миллион сўм қарз ажратилди.

Иккинчидан, банк мижозларга лизинг асосида хизмат кўрсатишни ҳам яхши йўлга қўйган. Масалан, жорий йилнинг 7 ойида 6 та хўжалик билан лизинг шартномалари имзоланди. Уларга 60,8 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик техникалари сотиб олиб берилди. Натижада хўжаликлар пахта ва ғалла экинларига ишлов беришни ўз вақтида бажариш имкониятига эга бўлдилар.

Учинчидан, мижозларга кўрсатилаётган банк хизмати турларини кўпайтириш ва уларга қулайликлар яратиш мақсадида жойларда бир нечта мини банклар очилди. Ромитан, Қоракўл ва Қоровулбозор туманларидаги кичик банклар шулар жумласидандир. Бундан ташқари «Пахта Банк» бўлимлари томонидан хўжаликларнинг 40 тасида ҳисоб-китоб ишлари махсус дастур асосида компьютер орқали амалга оширилмоқда. 50 та ширкат ва жамоа хўжаликларида эса «Банк-Мижоз» модем алоқаси ўрнатилган. Ғиждувон туманидаги «Гулистон» ширкат хўжалиги, «Зарафшон» фермер хўжаликлари уюшмаси, Шофиркон туманидаги Бобур номли ширкат хўжалигида мазкур дастурдан самарали фойдаланиб келинмоқда. Яқин кунларда бўлимларда яна 4 та мини-банкни ишга тушириш борасида иш олиб борилмоқда. Буларнинг ҳаммаси мижознинг банкдаги ҳисоб-рақами орқали бўладиган амаллар тўғрисидаги маълумотларни олиш ва хўжаликдан туриб пул кўчириш имкониятини яратди.

Банк капиталини кўпайтириш, унинг молиявий ҳолати ва кредит портфелининг сифатини яхшилашда аҳоли бўш пул маблағларини жалб қилиш катта рол ўйнайди. Буни ўз вақтида англаб етган бошқарма раҳбарияти ва мутахассислари ушбу соҳага катта эътибор билан қарашмоқда. Ўтган давр ичида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2000 йил 21 мартдаги «Банк тизимини янада эркинлаштириш ва ислоҳ қилиш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонидан келиб чиққан ҳолда аҳоли бўш пул маблағларини омонатга жалб қилиш бўйича жойларда бирмунча ишлар амалга оширилди. Реклама ишлари олиб борилди. Оқибатда шу йил 1 август ҳолатига жалб қилинган омонатлар миқдори 2 миллиард 164 миллион сўмга етказилди. Ваҳоланки, йил бошида бу рақам бор-йўғи ярим миллион сўмдан сал зиёдроқ эди. Аҳоли омонатларининг жами кредит қўйилмаларига нисбатан 63 фоизни ташкил қилганлигини ҳисобга олсак, бу борада жуда катта ишлар қилинганлигини кўрамиз. Бу — банкнинг хазина режасининг кирим қисмига ҳам ўз таъсирини ўтказди. Мисол учун ўтган 7 ой ичида у 2,6 мартага ошди. Нақд пул эмиссияси Марказий банк томонидан ўрнатилган 30,5 фоиз ўрнига 23,2 фоизга бажарилди. Корхона, ташкилот ва муассасалар ходимлари иш ҳақи билан ўз вақтида таъминланди. Яъни банк бўлимларида 1 август ҳолатига иш ҳақидан қарздорлик пайдо бўлишига йўл қўйилмади.

Ғулом ЮСУПОВ,
«Ишонч» мухбири.

Тошкент шаҳридаги Мирзо Улуғбек туманида хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Кўпнинг кучи билан кўчалар, хиёбонлар янада файзли бўлиб, чирой очмоқда. Умуман бу йил мавжуд 50 та маҳаллада ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ишлари уюшқоқлик билан олиб борилди.

Яқинда Улуғбек маҳалласида «Улуғбек чироғи» номи билан аталган маданият-истироҳат боғи фойдаланишга топширилди. Табиийки, бозор шароитида бундай ишларни қисқа муддатда амалга оширишнинг ўзи бўлмайди. Бир-бирига ҳамкору мададкор, меҳру оқибатли кишилар ўртасидаги мустаҳкам дўстлик қудратли куч эканлиги бунёдкорлик ишларида ўз тасдиғини топмоқда.

Суратларда: «Улуғбек чироғи» деб номланган маданият-истироҳат боғида.

Хабарлар оқимидан

МУНОСИБ СОВҒА

Қибрай тумани марказида «Она ва бола» соғломлаштириш мажмуаси бунёд этилмоқда. Бу ерда бир йўла 120 нафар она ўз фарзанди билан даволаниш имконига эга бўлади. Шу билан бирга, ушбу шифо масканида туғиш ёшидаги аёллар тиббий текширувдан ўтказилади.

Барча қулайликларга эга бўлган тиббий муассаса мамлакатимиз мустақиллигининг ўн бир йиллик байрами арафасида фойдаланишга топширилади.

ФЕРМЕРЛАР КЎМАККА КЕЛДИ

Қарши туманидаги Отамурод Очилов номидаги мактабни тўлиқ қайта таъмирлаш ва ўқувчиларни дарсликлар билан таъминлашни қишлоқдаги фермерлар ўз зиммасига олди.

Ўн саккиз нафар фермернинг ҳар бири мактаб ҳисоб рақамига 50 мингдан 150 минг сўмгача маблағ ўтказиб берди. Маънавият ва маърифат хонаси, ошхона, синфхоналар таъмирдан чиқарилди. Янги стадион, спорт зали қурилди. Ўқувчилар дарслик ва ўқув қўлланмалари билан тўлиқ таъминланди.

ТРОЛЛЕЙБУСЛАР ҚАТНАЙДИ

Нукус шаҳри кундан-кунга чирой очмоқда. Замонавий бинолар, кенг ва равон йўллар, маданий ва маиший иншоотлар шаҳар аҳлига янгидан-янги қулайликлар яратмоқда. Бунёд этилаётган янги троллейбус линияси ана шулардан биридир. У мустақиллик байрами куни ишга туширилади. Ҳозир Марказий бозор билан «Қизкеткен» қўрғони туташтирувчи 15 километрлик троллейбус йўлида сўнгги ишлар адоғига етмоқда.

ОЙНА ЦЕХИ

Қувасой шаҳридаги «Кварц» акционерлик жамиятида силлиқланган ойна ишлаб чиқариш цехи ишга туширилди. 15 миллион 800 минг евро миқдорида хориж инвестицияси жалб этилган корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш бошланди.

Янги цехнинг очилиши муносабати билан корхонада тантанали маросим бўлиб ўтди. Унда истиқлол йилларида корхона ҳаётидаги ижобий ўзгаришлар, хорижий сармоя жалб этиш борасидаги ишлар хусусида сўз борди.

«Кварц» акционерлик жамияти мамлакатимиз саноат тизимида ўз ўрнига эга. Корхонада ишлаб чиқарилаётган қурилиш ойналари, 34 хилдаги шиша идишлар, 16 турдаги банка харидорларга манзур бўлмоқда.

Янги цех автомобиллар учун ойналар, темир йўл вагонлари, меъморчиликда қўлланадиган безакли ойналар ва мебел ишлаб чиқарувчилар учун зарур бўлган чидамли, силлиқ ойна етказиб беради.

Таъкидлаш жоизки, шу пайтга қадар силлиқланган ойна асосан Россия ва бошқа хорижий мамлакатлардан катта сарф-харажатлар ҳисобга олиб келинарди. Янги ишлаб чиқариш тармоғи бу борадаги оворагарчиликларга буткул барҳам беради.

Корхона Италиянинг «Текинт» фирмаси дастгоҳлари билан жиҳозланган. Бу ерда бир йилда 10 миллион квадрат метр, икки миллиметрдан 16 миллиметргача бўлган қалинликдаги силлиқланган ойна тайёрланади. Шунингдек, ойналарни керакли ўлчам ва кўринишда пардозлаш, ранг, гул солиш имкони мавжуд,

Янги ишлаб чиқариш тармоғининг ишга тушиши натижасида 260 нафар йигит-қиз иш билан таъминланди. Уларнинг кўпчилиги Италиядаги ойнасозлик заводида малака ошириб қайтди. Қолганлари корхонада фаолият олиб бораётган италиялик мутахассислардан янги касб сир-асрорларини ўрганмоқда.

- Мен мамлакатимиз иқтисодиёти, бугуни ва эртаси учун хизмат қилувчи корхона ишчиси бўлганимдан фахрланаман, - дейди шиша пиширувчи Расулжон Мирзақодиров. - Италия технологиясини тез ўзлаштириб олдик. Барча ишларимиз компьютер ёрдамида бажарилади. Корхонамизда тайёрланаётган маҳсулот жаҳон андозаларига мос.

Цехнинг очилиш маросимида «Ўзқурилишматериаллари» акционерлик компанияси раиси Эркин Акрамов, Италиянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Леопольдо Ферри де Ладзара, Фарғона вилоят ҳокими Алишер Отабоев иштирок этди.

(ЎзА).

Шифокорлар олис қишлоқларда

Оролбўйидаги ижтимоий-демографик вазият оналик ва болаликни муҳофазалаш, аёллар соғлиғини мустаҳкамлаш, аҳолининг репродуктив саломатлигини яхшилаш учун жиддий чоралар кўришни тақозо этади. Мамлакатимизнинг шимолий ҳудудларидан бири Беруний туманида репродуктив саломатликни мустаҳкамлаш нафақат тиббиёт ходимларининг, балки кенг жамоатчиликнинг асосий вазифасига айланган.

АЁЛ САЛОМАТ БЎЛСА...

Вазирлар Маҳкамасининг «Аёллар ва ўсиб келаётган авлод соғлиғини мустаҳкамлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори юзасидан туманда дастур ишлаб чиқилган бўлиб, оиланинг тиббий маданиятини янада ошириш, аёллар соғлиғини, туғруқ ёши таркибини яхшилаш, чақалоқлар ўлимини камайтириш каби устивор тадбирлар белгиланди.

151 минг нафар аҳоли яшаётган туманда туғиш ёшидаги аёллар 40383 кишини ташкил этади. Шундан 25 минг нафари қишлоқларда яшайди. Энг олис аҳоли яшаш жойи Қизилқалъа овули марказдан 150 километр узоқликда жойлашган. Яқинда овулга терапевт врач Худойберган Султонов, болалар шифокори Бахтиёр Собиров, акушер-гинеколог Мунаввара Қутлимуродовадан иборат гуруҳ ташриф буюриб, 500 дан ортиқ туғиш ёшидаги аёлни, 1000 нафар ўсмир —қизларни тиббий кўрикдан ўтказишди.

Фуқароларга 313 нафар олий маълумотли врач, 1500 дан ортиқ ўрта махсус маълумотли тиш тиббиёт ходимлари хизмат кўрсатаяпти. Биз шифохона бош врачи Исмоил Юсупов, жарроҳлик бўлими бошлиғи Бозорбой Ўразалиевни У.Жуманиёзов номли фермер хўжаликлар уюшмаси қишлоқ-врачлик пунктида учратдик. Яқинда «Нур» тиббиёт муассасаси янгитдан қурилиб,замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Улар врачлик пункти жамоаси билан репродуктив саломатлик бўйича суҳбат ўтказишаётган экан.

— Дунёга келган чақалоқни ҳам маънавий, ҳам жисмоний соғлом қилиб тарбиялаш ҳар бир аёлнинг муқаддас бурчидир, — дейди чақалоқлар врачи Эркиной Маримова. — Даставвал ҳар бир аёл ўзини она бўлишга тайёрлаши, ёш гўдакни парвариш қилиш сирларидан воқиф бўлиши керак.

Марказий шифохонада «Ёш оналар мактаби», «Саломатлик дорилфунуни» ва «Ҳомиладорлар мактаби» ишлаб турибди. Туман фуқаролик ҳолатлари далолатномаларини ёзиш бўлими билан биргаликда янги турмуш қураётган 300 дан ортиқ ёш келин-куёв тиббий кўрикдан ўтказилди. 14 ёшгача бўлган 55 минг нафар, 1 ёшгача 3037 нафар болалар шифокорлар назоратида турибди.

Ўтган бир йил мобайнида «Қиётобод», «Озод» У.Жуманиёзов номли хўжаликларда 3 та қишлоқ-врачлик пунктлари қурилди. «Гулистон», Беруний номли ширкат хўжаликларидаги тиббий масканлар қайта таъмирланди.

Таҳлиллар кўрсатиб турибдики, аёллар ва ўсиб келаётган авлод соғлиғини муҳофазалаш соҳасида муаммолар ҳам йўқ эмас. Айрим қишлоқ-врачлик пунктлари тиббий асбоб-ускуналар билан тўлиқ таъминланмаган. Саломатлик марказида видеотехникалар етишмайди. Аҳоли саломатлигини сақлашга доир қисқа метражли кинофильмлар жуда оз. Хусусий фаолият билан шуғулланувчи шифокорлар сони кўпайган эмас. Замонавий контрацепсия воситалари етишмайди.

Булардан хулоса шуки, табиий иқлим шароити мураккаб Оролбўйида оналар ва болалар саломатлигини яхшилаш, уларга кўрсатилаётган тиббий хизматни янада такомиллаштириш катта аҳамиятга эгадир.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири.

Мирзачўл туманида Покистоннинг «Мададгар ЛТД» фирмаси билан йилига 3 минг тонна калава ип ишлаб чиқарадиган «Иржар - Текстил» қўшма корхонаси ташкил этилди. Корхонанинг лойиҳа ҳужжатлари «Ўзенгилсаноатлойиҳа» томонидан ишлаб чиқилди. Қўшма корхона фаолиятини амалга ошириш масаласида олиб келиши мўлжалланаётган ишлаб чиқариш технологияси учун 50 миллион АҚШ доллари ажратилди. Умумий лойиҳа ҳаражатлари 4615.3 миллион сўмни ташкил этади. Айни пайтда бу ерда қурилиш ишлари бошлаб юборилди. Йил охиригача 5 миллион АҚШ доллари миқдорида қурилиш ишлари олиб борилиши режалаштирилган.

МИРЗАЧЎЛДА ҚЎШМА КОРХОНАЛАР

Туманда саноатни ривожлантириш ва янги ишчи ўринларини ташкил қилиш мақсадида чет эл инвесторлари ҳамкорлигида яна битта корхона барпо этишга киришилди. Хусусан, Россия Федерациясининг «Мел-Инвест» корхонаси ва тумандаги «Ғалаба» фермер хўжалиги ҳамкорлигида бир кеча-кундузда 50 тонна сифатли ун маҳсулоти ишлаб чиқаришга мўлжалланган тегирмон комплекси қурилиши бошлаб юборилди.

Айни чоғда корхона қурилиши учун жой танланиб, дастлабки ишлар қизғин олиб борилмоқда. Энг муҳими ушбу иккита қўшма корхона ишга тушгач, 182 нафар ишчи иш билан таъминланади.

Б.НОРҚУЛОВ,
«Ишонч» мухбири.

«ЛОТУС-БУЛУНҒУР» ҚУВОНТИРДИ

Мамлакатимиз мустақиллигининг 11 йиллиги арафасида Самарқанд вилоятида фаолият кўрсатаётган қўшма корхоналар сони яна биттага кўпайди. Булунғур туманида туркиялик ишбилармонлар билан ҳамкорликда «Лотус-Булунғур» қўшма корхонаси иш бошлади.

Корхонада қишлоқ хўжалик маҳсулотлари қайта ишланиб, тайёрланган консерва маҳсулотларининг бир қисми хорижга экспорт қилинади. Ҳозирча бу ерда 40 нафар йигит-қиз меҳнат қилмоқда. Корхона тўла қувват билан ишлай бошлагач, яна юздан ортиқ ёш ўзига муносиб иш топади.

Ҳақ-ҳуқуқимизни билайлик, уни ҳимоя қила олайлик

ҲОКИМНИНГ НОҚОНУНИЙ КЎРСАТМАСИ

оқибатида корхона ва тадбиркор иқтисодий зарар кўрди

Боёвут ғишт заводи иқтисодий ночор ҳолатга тушиб қолганди. Вазият корхона салоҳиятини тиклаш, уни тўла қувват билан ишлатиш чора-тадбирларини кўришни тақазо этарди. Шу боис уни масъулияти чекланган жамиятга айлантириш фикри ўртага ташланди. Жамоанинг ўтган йил 21 июн кунги умумий йиғилиши бу таклифни маъқуллаб қарор қабул қилди. Давлат мулк қўмитасининг 2001 йил 26 феврал, вилоят давлат мулки бошқармасининг 20 августдаги буйруғи билан масъулияти чекланган жамият Низом жамғармаси 20 миллион 424 минг 432 сўм миқдорида белгиланган. Шундан 10 фоизи жамоа аъзолари улуши, 90 фоизи биржа савдосига чиқарилган. Ўша 90 фоиз улуш фуқаро Рахмонберди Исоқов томонидан сотиб олинган. Шундан кейин маблағнинг асосий қисми тегишли ҳисоб рақамга тўлаб берилди. Лекин иш бошлаш учун бу етарли эмасди. Чунки жамият Низоми туман ҳокимлиги тасдиғидан ўтиши даркор эди. Бултур мазкур ҳокимликка мурожаат қилинган. Лекин ҳокимликда ҳужжатларнинг барчаси ноқонуний, деган асоссиз айб қўйилиб, рўйхатдан ўтказилмаган.

Бироқ туман ҳокимининг оғзаки берган ваъдасига биноан корхонада иш бошлаб юборилган. Тадбиркорлар ўз ҳисобидан ишчиларга маош тўлаб, фаолиятни изга солган. Аммо, иш бошланган кундан турли тўсиқлар кўпайди. Хусусан, ҳокимнинг кўрсатмаси билан заводга уч ой мобайнида табиий газ бериш ноқонуний тўхтатиб қўйилди. Бунинг оқибатида завод 12 миллион 170 минг сўм, тадбиркор Р.Исоқов эса 369 минг сўм зарар кўрди. Энг ачинарлиси, кўзланган 850 минг дона ғишт ишлаб чиқарилмасан қолиб кетди. Сабр-бардоши тугаган ишбилармонлар вилоят адлия бошқармасига нажот истаб келди.

Текширувларда тадбиркорлар тўла ҳақ бўлиб чиқишди. Етказилган моддий ва маънавий зарар салмоғи ҳам оз эмасди. Аммо эл-юртга манфаат келтиришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйган ишбилармонлар яна бир тантилик қилишди. Улар келтирилган зарарни ундириб олишдан воз кечиб, келишув битимига имзо чекишди. Фақатгина қўллаб-қувватлаб туриш уларни қаноатлантиришини билдиришди.

Абдубакир БОЙСАРИЕВ,
Сирдарё вилоят адлия бошқармаси бош маслаҳатчиси.

Биздан сўраган эдингиз

ОМБУДСМАН

фаолияти тўғрисидаги қонунчиликни икки палатали парламент шароитида такомиллаштириш

Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасида Олмония тажрибаси қизиқарли. Олмониянинг Асосий Қонунининг 17-бандига биноан ҳар хил алоҳида ёки бошқа шахслар тегишли ташкилотлар ҳамда парламентга илтимос ёки шикоят билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга. Олмония Бундестаги ва ер парламентларида ариза бўйича махсус қўмиталар мавжуд бўлиб, улар таркибида депутатлар фуқароларнинг мурожаатларини ўрганиб чиқадилар. Аризалар бўйича Қўмита Бундестакка келиб тушган шикоятларни кўриб чиқади ва ҳар ой Бундестагга умумий маълум ва тавсиялар тарзида маъруза тақдим қилади. Аризаларни текшириш учун Қўмита ўзининг йиғилишларига ҳукумат аъзоларини чақириш, маълумотлар сўраш муассасаларга кириш учун рухсат талаб қилиш, давогарлар, гувоҳлар ва экспертларни эшитиш, суд ва маъмурий органлар ёрдамидан фойдаланиш ҳуқуқига эга. Ўз фаолияти мобайнида қўмита даъвогарларга маслаҳат ва ёрдам берибгина қолмай, Бундестагга қонунчилик ёки ижроия соҳаларида йўл қўйилган хатолар, етишмовчиликларни кўрсатади. Шундай қилиб, Бундестаг учун федерал ҳукуматнинг ҳаракатларини назорат қилиш учун яна бир имконият берилди.

Асосий Қонуннинг 45в моддасига мувофиқ бундесверни парламент томонидан назорат қилиш учун яна бир орган ташкил қилинган — бу бундесвер ишлари бўйича Вакил. Вакил бундестаг томонидан яширин йўл билан кўпчилик овозини инобатга олиб беш йилга сайланади. Номзодлар мудофаа комиссияси ва бундестаг фракциялари томонидан тавсия этилишлари мумкин. Вакил ўз фаолияти ҳақида бундестагга йиллик ҳисобот топшириши шарт, у ўз навбатида мудофаа Комиссиясида кўриб чиқилади. Комиссия ҳисоботи ҳақида ўз хулосасини чиқарувчи мудофаа Вазири билан биргаликда ҳисоботни муҳокама қилади.

Австриянинг омбудсманлар коллегияси Федерал Конституцияга биноан барпо этилиб, уч омбудсмандан иборат. Омбудсманлар Қуйи палата томонидан Бош комиссия тавсия қилган умумий рўйхатга асосан олти йилга сайланадилар. Бош комиссия ўзининг бу умумий рўйхат тавсияномасини аъзоларнинг камида ярми қатнашган тақдирдагина билдира олади.

(Боши ўтган сонда).

Шунингдек, парламентда ўз вакилига эга бўлган учта йирик партияларнинг ҳар қайсиси биттадан Омбудсман лавозимига номзод тавсия этиш ҳуқуқига эга. Лекин бу омбудсман тайинланганидан сўнг қайсидир партия билан боғлиқ бўлади деган эмас. Омбудсманлар, Конституцияга биноан мустақил бўлиб, фақат қонунга бўйсунадилар. Ўз лавозимига киришишдан олдин Омбудсманлар Федерал Президентга қасамёд беради.

Омбудсманларнинг ваколат доираси федерал ҳуқуматнинг барча табақасини қамрайди. Бундан ташқари Австриянинг тўққизта еридан еттитаси ўзларининг регионал конституцион қонунларига шундай бандлар киритганларки, уларга мувофиқ Омбудсманлар коллегияси регионал ва ерли ҳукумат органларининг фаолиятини текшириш ваколатига эга. Форарльберг ва Тироль регионал институтларини барпо қилишни кўзда тутувчи қонунлар қабул қилинган.

Омбудсманлар коллегиясининг раёсати ҳар йили ротация асосида ўзгаради. Раиснинг ваколати маъмурий муаммолар бўйича қарорлар қабул қилиш билан боғлиқ. Барча муҳим ишлар коллегия аъзолари билан биргаликда муҳокама қилинади. Омбудсманлар жавобгарлик соҳасига қараб барча ишларни ўзаро тақсимлайдилар, ҳар бир омбудсман ўз тасарруф муаммоларини мустақил ҳал қилади. Омбудсманлар коллегияси ҳар йил парламентнинг Қуйи палатаси ҳамда регионал парламентларга ўз фаолияти тўғрисида ҳисобот бериши шарт.

Аляска Штати (АҚШ) икки палатали қонун чиқарувчи органга эга. Ҳар бир палатада бир хил қўмиталар мавжуд. Масалан, бюджетни ўрганиш учун ҳар бир палатада молия қўмитаси бор. Умумий масалаларни ечиш учун штатнинг қонун чиқарувчи кенгашининг иккала палаталар вакилларидан Қонун чиқарувчи Кенгаш тузилади. Аляска штатининг Омбудсмани Қонун чиқарувчи орган мансабдори бўлгани сабабли Қонун чиқарувчи Кенгаш — бу иккала палаталарга доир масалаларни ўрганувчи органдир.

Аляска Омбудсмани қўшма сессияда штатнинг қонун чиқарувчи кенгаши аъзоларининг 2/3 қисми томонидан тайинланиб, губернатор томонидан тасдиқланади. Агар губернатор тайинловга таъқиқ қўйса, қонун чиқарувчи кенгаш ушбу таъқиқни ҳам мажлисининг 2/3 қисм аъзолари овози билан ҳал қилади. Тайинлов ҳамда эътирозни бартараф қилиниши иккала палатанинг рўзномаларида акс эттирилади. Омбудсман ўз фаолияти тўғрисида штатнинг қонун чиқарувчи кенгашига ҳар йил ҳисобот беради. Лавозимига номзодлар иккала палатанинг учта аъзосидан иборат бўлган махсус қўмита томонидан тақдим қилинадилар, бунда ҳар бир палатанинг бир аъзоси кичик партиялар номидан вакил бўлиб қатнашади.

Мазкур қўмита номзодларнинг ҳужжатлари, уларнинг малакасини ўрганиб чиқади, номзодлар билан суҳбатлар ўтказади ва омбудсман лавозимига номзод тайинлайди.

Бюджет масаласида Аляска Штатининг Омбудсмани иккита Молия Қўмиталари — бири Палатада, бири Сенатда ишлайди. Молия бўйича ҳар бир қўмита ўзининг бюджет бўйича кичик комиссиясига эга, у ўз навбатида турли агентликлар, вазирликлар, ҳукумат бюджетлари, шунингдек Омбудсман, бюджетини сарҳисоб қилади. Кичик комиссиялар Молия Қўмиталарига бюджет сатҳини тавсия этадилар, улар штат бюджетини белгилаб берадилар. Бир хил миқдордаги бюджетга иккала палаталар рози бўлмаганликлари сабабли, бюджет бўйича конференция қўмитаси тузилади, ҳар бир палатадан учтадан аъзо қатнашади, энг камида аъзоларнинг биттаси майда партиялардан вакил бўлиши керак. Конференция қўмитаси иккала бюджетдаги тафовутни ўрганиб чиқади, ягона бюджет лойиҳасини белгилаб беради. Лойиҳа иккала палата томонидан қабул қилиниб, Губернаторга тақдим этилади. Губернатор бутун бюджетга қўл қўйиши, уни ман қилиш ёки баъзи қисмларига эътироз билдириши мумкин. Ҳар бир палатада қонунчилик бўйича қўмита мавжуд бўлиб, улар қонунчиликнинг оммага етказиш учун танлаган масалаларини режалаштирадилар. Омбудсман, жамиятнинг бошқа аъзолари каби оммавий эшиттиришларда қатнашиши ва қонунчиликни таҳлил қилиши мумкин.

Россия Федерациясининг инсон ҳуқуқлари бўйича Вакилини сайлаш тартиби бошқа давлатлардагидан фарқ қилади. У Давлат Думаси томонидан беш йил муддатга сайланади. Вакил лавозимига номзодлар ҳақида таклифлар Давлат Думаси Россия Федерацияси Президенти, Федерация Кенгаши, депутатлар ва Давлат Думасидаги депутатлар уюшмалари томонидан киритилиши мумкин.

Давлат Думаси Регламентига Вакил сайлаш тартиби, унинг Давлат Думаси билан ўзаро алоқалари, парламентнинг иш кўришларида қатнашуви бўйича низомлар киритилган. Федерация Совети Регламентининг 52-модда 1-қисмида Вакилнинг барча очиқ ёки ёпиқ палата йиғилишларида қатнашиш ҳуқуқи қайд қилинган. Инсон ҳуқуқлари бўйича Вакилнинг фаолияти тўғрисидаги маъруза Президент, Федерация Совети ва давлат Думаси, Россия Федерацияси Ҳукумати, Конституциявий Суд, Олий Суд, Олий Арбитраж Суди, Россия Федерациясининг Бош прокурорига юборилади. Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларига риоя этиш бўйича алоҳида масалаларни Россиянинг инсон ҳуқуқлари бўйича Вакил Давлат Думасига юборадиган махсус маърузасида ёритиши мумкин. Инсон ҳуқуқларининг қўпол ёки оммавий равишда бузилиш ҳолатларида Вакил Думанинг навбатдаги мажлисида маъруза билан чиқиши мумкин. Вакил Давлат Думасига фуқаролар ҳуқуқ ва эркинликларига риоя этилмаётганлик фактларини ўрганиб бўйича парламент комиссиясини тузиш ва парламент йиғилишларини ўтказиш, шунингдек, шахсан ёки ўз вакили орқали кўрсатилган комиссия ишида ва ўтказиладиган тадбирларда қатнашиш таклифи билан мурожаат қилиши мумкин.

М.УСМОНОВ,
М.ТИЛЛАБОЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг масъул ходимлари.

(Давоми бор).

Ғафур Ғулом таваллудининг 100 йиллиги олдидан

СЕНИ СОҒИНГАНДА. . .

шеърий романдан парча

Буюклар руҳига мангу эҳтиром,
Шу янглиғ дил розин Муҳаррам
Ғулом

Қоғоз узра битмиш, айладим назм,
Шоир ҳаётига солганда разм.

Кўп нарсалар ойдин бўлди дафъатан,
Оққа кўчиришга улгуролмай ман,

Хаёлда ҳар неки этдим тасаввур,
Улгуролмадим, оҳ, сўзлар мисли
дур.

Қуйилиб келдию кетди пайиҳам,
Балки ўндан бирин эзолди қалам...

Мен улуғ шоирга умрдош аёл
Сўзларин сайқаллаб ҳам шакару бол

Қўшиб, тайёрладим оддий қандолат,
Бир тотиб кўришга бордир кафолат!

Ҳа, ётган маскани бўлсин ғарқи нур,
Буюк қалб зот эди акан Ғафур.

Бир мингу тўққиз юз йил олтмиш
олти,
Тошкент зилзиланинг остида қолди.

Йигирма олтинчи апрел тонг саҳар,
Жунбушга келганди боқиши шаҳар.

Деворлар ёрилиб, уйлар қулади,
Фожиа дарду ғам-қайғу улади.

Кўчада қолганди кўплаб аҳоли,
Барчасини аянч эди аҳволи.

Оддий одам чекар жўн дарду фиғон,
Буюклар дард чекса мисли арслон

Ўкириб, этгайдир дилларни пора,
Шоир оворалар ичра овора.

У яшар доимо халқ ғами билан,
Гарчи ўз уйида маҳрами билан.

Минг бора эзилиб, минг бор
хавфсираб
Яшарди, айтмасди дилида не гап.

На тун уйқусида, на кундуз бедор
Ҳаловат топмасди, эди беқарор.

Ҳовлимиз бўлса-да тинч - бехавотир,
Тинчлана олмасди бир лаҳза шоир.

Одатдаги каби туриб ҳар саҳар
Бир марта айланиб келарди шаҳар!

Хешу акрабою қариндошлардан,
Ҳол-аҳвол сўрарди кекса-ёшлардан.

Гоҳ эски шаҳару гоҳ бошқа тараф
Бориб келар эди хуллас бошараф!

Кўнгли ўксиб туриб ўша маҳалда
Ўзгаларга кулиб берарди далда.

Қаттиқ қайғуришни сездирмай ҳеч
ҳам
Ўзини кўрсатиб тетигу хуррам,

Ҳазил-ҳузул ила зўраки лабханд
Ила айлардилар бизларни хурсанд.

Шахсий ташвиш ила яшамай шоир,
Эл ғами дилини эзарди оғир.

Чунки шу халқ унга бериб нону туз
Бахш этди мартаба ҳам юксак нуфуз.

Шу халқ елкасига кўтариб баланд
Уни айлаганди азиз, аржуманд

...Қирқ йил қирон келса, даҳшат
маҳали,
Ўлар ул кимники етса ажали.

Ғафур Ғулом эди агарчи хаста,
Эли учун бўлиб у камарбаста.

Ишлади уйини этиб идора,
Ёрдам сўраб келган ҳар бир бечора

Ундан хурсанд бўлиб қайтиб кетарди,
Минг бора раҳматлар айтиб кетарди...

Баъзилар сўрагай бўлишиб ҳайрон,
«Ғафур ака жиддий, серзарда инсон

Эдилар, уйда ҳам тўкиб салобат,
Қаттиққўлликни этганми одат?!»

Ушбу саволларга опа Муҳаррам
Шундоқ жавоб бергай: «Эти
мухтарам

Ғафур ака эди меҳрибон падар,
Қаттиққўл мураббий, дили мунаввар.

Ҳар бир фарзандига у дўсти янглиғ
Боқарди, гувоҳдир бу кўҳна танглиғ.

Нимага қизиқса қизи ё ўғли,
Муҳайё айларди юраги чўғли .

Уларни койимай ҳуда-беҳуда,
Меҳр ила ўзига ром айлаб жуда,

Ваъзу насиҳат-ла бездирмас эди,
Кам-кўстларин зинҳор сездирмас эди.

Шу боис фарзандлар бўлганда
оқшом,
Оталарин интиқ кутарди мудом.

Бошдан кечганини ҳар гал атайлаб
Сўзлаб берардилар кулгили айлаб.

Қизиқ латифалар тўқиб ҳар замон,
Болаларни гоҳо кулдириб хандон

Ўзига нисбатан уйғотиб меҳр,
Кўргузар эдилар таъсиру сеҳр.

Ниҳоят меҳрибон ва қўли очиқ,
Топганлари эди дўстларга сочиқ.

«Куёвимиз Қудрат, қизимиз Олмос,
Дурбек, Жўрабеклар невараги хос.

Бизнинг хонадонга келганди кўчиб,
Уларни эҳтиёт айлаб ва чўчиб,

Ғафур ака доим эди кўз-қулоқ,
Мирзоулуғ эса Қибрайдаги боғ -

Дала ҳовлимизда туриб омонат,
Мухтору Юлдузхон соғу саломат,

Икки невара ҳам биз ила бирга
Турарди, шукрона айтиб тақдирга,

Абдуқодир ила Мирзахондамир,
Икки кенжа фарзанд бўлиб бир бағир

Таҳсил олар эди дорилфунунда,
Ўғлимиз Музаффар эса июнда

Фалсафа фанлари доктори бўлди,
Зиёфатда ҳовли одамга тўлди.

Ғафур ака эди жудаям хурсанд,
Жам бўлиб кўп улуғ донишманд,

Олиму шоиру ёзувчи, ҳофиз,
Олқиш сўзларидан бахтли эдик биз.

Ўғлимиз Ҳусанжон такрор этди шод,
Тарих фанларига бўлиб у номзод.

Бир ҳафтадан кейин яна зиёфат,
Севинчдан жонимиз топди кўп роҳат.

Айтилиб жуда кўп самимий калом,
Роса улуғланди фарзанди Ғулом».

Лирик чекиниш-ла бўлсак маколим,
Шоирга жиян эди бу икки олим.

Фарзанддек иккисин ўстириб ҳилм,
Кенгбағирлик ила ҳам берди илм.

Шоир меҳнатисиз улар бегумон,
Бу янглиғ мартаба топмасди осон.

Барибир зилзила кўпларни эзгач,
Ўзига ҳам шоир хавф-хатар сезгач,

Абдуқодир ила Хондамир икков
Ўртасида, ҳовли саҳнида ўтов

Тикиб ётар эди акан Ғафур,
Яхши ухлолмасди бўлиб беҳузур.

Мен Тошхон қизим ва Юлдуз
неварам,
Машина ичида ухлардик беғам.

Олимжон БЎРИЕВ.

КАМ ТАЪМИНЛАНГАН ОИЛАЛАРГА

Андижондаги «Шодлик» ҳаҳвахонасида кам таъминланган оилалар фарзандлари учун байрам кечаси бўлиб ўтди. Улар учун бу ерда қизиқарли танлов-викториналар уюштирилди. Байрамда ҳар бир иштирокчи ўз иқтидорини ифодали ўқиш, қўшиқ ижро этиш орқали намоён этиш имконига эга бўлди. Шунингдек, таниқли артистлар ҳам болалар учун концерт дастури намойиш этди.

Байрам якунида ташкилотчилар болаларга мактаб анжомларини совға қилди. Эндигина биринчи синфга бораётган ҳар бир болага эса «Хурсанд» маҳалласида истиқомат қилаётган тадбиркор М.Мамадалиев томонидан ўқувчилар сумкаси тақдим этилди.

- Бундай ташаббус тадбиркорларнинг ўзидан чиқди, - дейди Андижон шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раиси Х.Жўрабекова. Биз эса уларга ушбу тадбирларни уюштиришда ёрдам берамиз.

(ЎзА).

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

ҲАЙРЛИ ҚАДАМЛАР

Исроил ва Фаластин мухторияти вакиллари ўртасидаги навбатдаги музокаралар, айтиш мумкинки, ижобий самара берди. Исроил мудофаа вазири Бин-Элиэзер ва Фаластин ички ишлар вазири Абдирраззоқ Алъ-Яҳё ҳамда Ё.Арофатнинг хавфсизлик бўйича маслаҳатчиси Муҳаммад Дахлан тўрт соат давомида Исроил аскарларининг Фаластиннинг тинчлик ўрнатилган ҳудудларидан олиб чиқиб кетиш масаласини муҳокама қилдилар. Шундан сўнг Исроил ҳарбий қисмлари Ғазо минтақаси ва Вифлеем шаҳридан олиб чиқиб кетила бошланди. Бин-Элиэзер ҳарбий қисмлар яна етти шаҳарни ташлаб кетиши эҳтимолдан узоқ эмаслигини ҳам уқтирди. Музокарадан сўнг қабул қилинган баёнотда «Исроил Фаластин халқининг аянчли қисматини енгиллаштириш учун ҳамма ишни қилади», деб таъкидланди.

САФАР НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Испания қироли Хуан Карлос Інинг Россияга қилган сафари охирига етди. 1969 йилда қасамёд қилдирилган қирол РФ президенти Владимир Путин ва унинг рафиқаси Людмила хонимлар билан мулоқотда бўлди. Унда иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш муаммолари муҳокама қилинди.

Кейинги пайтларда тузилган шартномалар сиёсий, ижтимоий, иқтисодий ва маданий алоқаларни тараққий эттиришда салмоқли омил бўлажаклиги қайд этилди. Россиянинг қатор диққатга сазовор жойларини томоша қилган Хуан Карлос I Людмила Путиннинг испан тилида гаплашганлигидан ғоят таъсирланганлигини изҳор қилди.

ШАРТНОМА ТУЗИЛИШИ КУТИЛМОҚДА

Ироқнинг Москвадаги элчиси Аббос Халаф Кундуфнинг бир неча кун муқаддам қилган баёноти катта шов-шувга сабаб бўлди. Унинг гапларига қараганда, яқин орада Россия Федерацияси билан Ироқ ўртасида беш йилга мўлжалланган иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома тузилиши мумкин. Шартнома, дастлабки тахминларга қараганда, 40 миллиард АҚШ долларига тенг бўлади. Нефт қазиб олиш, ирригация тизилмалари, қишлоқ хўжалиги лойиҳалари, юк ташиш, темир йўл транспорти ҳамда энергетика каби масалалар мазкур аҳдноманинг асосий мазмунини ташкил этади.

ТАКЛИФ РАД ЭТИЛДИ

Газетамизнинг ўтган сонларида Голландия ҳибсхонасида ётган Югославиянинг собиқ президенти Слободан Милошевичнинг Сербия президентлигига бўладиган сайловларда ўз ватандошларини радикал партия раҳнамоси Воислав Шешель номзодини қўллаб-қувватлашга чақирган эди. Бироқ, Сербия Социалистик партияси ўз раҳбарининг фикрига қўшилмай, бошқача йўл тутажаклигини билдирди. ССП ўзининг яқинда бўлиб ўтган пленумида мустақил 2 нафар номзод кўрсатилажаклиги тўғрисида қарор қабул қилди.

САМОЛЁТЛАР УЧМАЙ ҚЎЙДИ

Австралияда самолётлар парвоз қилмаётир. Бунга мамлакатдаги йирик авиакомпаниянинг 6 мингдан зиёд хизматчиларининг 24 соатлик иш ташлашлари сабаб бўлди. 160 та ички йўналишдаги рейслар бекор қилинди. Барча йирик аэропортлар ўз манзилларига ета олмаётган йўловчилар билан тўлиб-тошиб кетди. Мамлакат авиаходимлари маъмурлардан ойлик иш ҳақини оширишни ва парвозлар пайтида техникавий хавфсизликни таъминлашни талаб қилмоқдалар.

СЕМИЗЛАР БЕЛЛАШУВИ

Ҳар йили Хитойда антиқа мусобақа ўтказилади. Унда фақат семиз кишилар иштирок этадилар. Яқинда ана шундай навбатдаги беллашув ниҳоясига етди. 400 нафар даъвогар қатнашган мусобақада 21 яшар Шао Киян исмли йигит ғолиб деб топилди. Ҳайъат аъзолари фикрига қараганда, 190 килограммга яқин оғирликка эга бўлган Шао ҳали-бери биринчи ўрнини ҳеч кимга бермаса керак.

ҲАММА ҲАЙРАТДА

Яқинда румин шифокорлари кўз кўриб, қулоқ эшитмаган операцияни амалга оширдилар. Бундан хабардор бўлган одамлар ҳайратдан ёқа ушлаб қолдилар. Гап шундаки, дўхтирлар олдига келган Санду Атудорей деган деҳқон ошқозони оғриётганлигидан шикоят қилди. Хаста рентген орқали текширилганда, унинг йўғон бармоқли ичагида бегона унсур борлиги билинди. Мураккаб ва оғриқли муолажалардан сўнг Сандунинг қорнидан... уч қаричли илон суғуриб олинди. Маълум бўлишича, у куннинг иссиқ пайтида виноға тўйиб олиб, дарахтнинг салкин соясида ухлаб қолган. Оғзи очилиб, хуррак ота бошлаган пайтда бош томондан юрган илон оғзига кириб кетган экан.

Диққат, янгилик!

ГЕРАНТОЛОГИК БЎЛИМЛАР

Кейинги йилларда Наманган вилояти аҳоли саломатлигини сақлаш ва мустаҳкамлаш йўлида катта ишлар қилинмоқда. Вилоят шаҳар ва туманларида, шунингдек, қишлоқ жойларда қатор янги шифохоналар, инсон соғлигини сақлаш ва узайтириш билан боғлиқ шохобчалар қурилди. Ўринлар сони кўпайтирилди, энг замонавий асбоб-ускуналар сотиб олинди. Шу билан бир қаторда бу борада кексалар ҳақида алоҳида меҳрибонлик кўрсатилмоқда.

Чунончи, вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси, барча шаҳар ва туман соғлиқни сақлаш идоралари амалдаги йилнинг «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилинганлиги муносабати билан ушбу йўналишда махсус тадбир тузиб,иш юритаётир. Бу ўринда биринчи навбатда вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси қошида герантология бўлими (инсон умрини узайтириш билан шуғулланувчи соҳа) ташкил этилганлиги ва унга энг тажрибали мутахассислар жалб этилганлиги, бундай бўлимлар барча туман ва шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимлари, шунингдек, йирик поликлиникалар қошида иш олиб бораётганлигини таъкидлаб ўтиш жоиздир. Вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси қошида иш олиб бораётган бу бўлим бошлиғи Муҳаррам Тўранованинг айтишича, герантолог мутахассислар биринчи навбатда тиббиётда инсон умрини узайтириш, хусусан, кексалар саломатлигини сақлаш ва мустаҳкамлаш билан боғлиқ фан янгиликларини ва тажрибаларни диққат билан кузатиб борадилар ва уларни ўзлари ишлаётган жойларда тадбиқ этиш чораларини кўрадилар. Шу билан бир қаторда жойларда қариялар соғлигини сақлаш ва мустаҳкамлаш, умуман, герантология хизмати билан боғлиқ ишларни назорат қилиб борадилар. Бизга маълумот беришларича, шу кунда вилоятда ҳозиргача 43 шифокор шу йўналиш бўйича малака ошириб қайтди ва улар жойлардаги герантологик кабинетларда фаолият кўрсатмоқдалар.

Ўтган ҳафтанинг охирида Наманган шаҳридаги «Оила» поликлиникасида бўлган кўргазмали семинар ҳам худди ана шу масалага бағишланди. Унда «Тўғри овқатланиш-саломатлик гарови», «Томирлар атеросклерозининг олдини олиш», «Хафақон хасталиклари муолажаси», «Кексаларни чуқур тиббий кўрикдан ўтказиш самарадорлигига эришиш», «Кексалар учун алоҳида рўйхатномалар ташкил этиш» каби мавзулар тингланди. Ушбу поликлиника мудири Ойшахон Жалилова таъкидлашича, энди кексалар бошқалар сингари навбат кутиб турмайдилар, тўғридан-тўғри герантология бўлимларига учрайверадилар.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

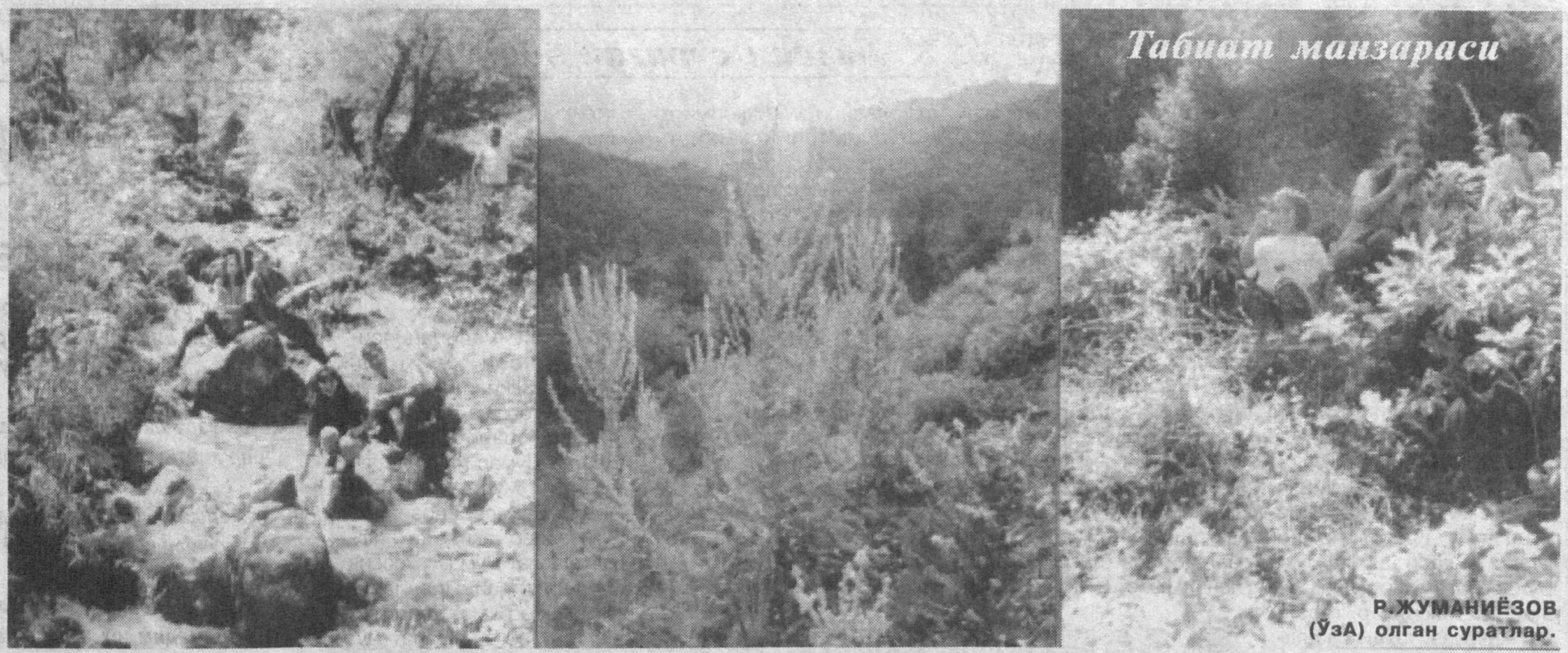

Табиат манзараси

Р.ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган суратлар.

ЁЗ ГАШТИ

Тошкент вилоятининг Дукент қишлоғида ногирон болалар учун ёзги спорт оромгоҳининг тантанали ёпилиш маросими бўлиб ўтди.

Бу ердаги республика ўқув-машғулот базасида мамлакатимизнинг турли ҳудудларидан келган 80 нафар бола жорий йилнинг сентябр ойида Алматида ўтказиладиган биринчи Марказий Осиё махсус олимпиада ўйинларига тайёргарлик кўрди.

Ўн кун давомида болалар футбол, баскетбол, стол тенниси, сузиш ва енгил атлетика каби спорт турлари бўйича жадал машғулотлар олиб борди.

Янги ўқув йилига шаймисиз?

Илм масканларини дарсликлар, ўқув услубий қўлланмалар ва бошқа адабиётлар билан таъминлаш муҳим вазифадир. Шу кунга қадар Қашқадарё вилоятида ўзбек тилида машғулот олиб борилаётган мактабларнинг 91 фоизи дарсликлар билан таъминланди. Мактабларнинг ўқув моддий техника негизини мустаҳкамлашда бюджетдан ажратилган маблағлар билан бирга ҳомийлар ёрдамидан ҳам кенг фойдаланилаётгани ўз самарасини беряпти.

Ўзбек тилида олиб бориладиган мактабларга Осиё ривожланиш банкининг кредит маблағлари ҳисобидан 31859115 сўмлик 23727 тахлам китоблар сотиб олинди.

Вилоятдаги умумтаълим мактаблари 1-синф ўқувчиларига бюджет ҳисобидан 125712476 сўмлик

ҲОМИЙЛАР ТУҲФАСИ

Вилоят ҳокимининг «Умумтаълим мактаблари ўқувчиларини дарслик ва ўқув адабиётлари билан таъминланишини такомиллаштириш тўғрисида»ги қароридан сўнг «Қашқадарёкитобсавдо» акциядорлик жамияти томонидан 21 миллион сўмлик дарсликлар олиниб, кам таъминланган оила фарзандларига тақдим этилди. Осиё ривожланиш тараққиёт банки маблағлари ҳисобидан таълим муассасалари кутубхона фондига 122915 нусхада дарсликлар олинди.

Ҳомий ташкилотлар таълим масканларига 23 миллион сўмлик дарсликлар туҳфа қилдилар. «Ўзпахтасаноат» уюшмаси Косон туманидаги «Мустақилликнинг 10 йиллиги» мактаби жамоасига 620 минг сўмлик китоблар тақдим этди. Яккабоғ туманидаги Саида Бекмуродова раҳбарлик қилаётган 75-мактабда янги ўқув йили олдидан хайрия марафони ўтказилиб, 1,5 миллион сўм маблағ тўпланди ва унга ўқув қуроллари сотиб олинди. Қарши туманидаги «Ҳилол» жамоа ширкат хўжалиги кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига 330 минг сўмлик дарсликлар ҳадя қилди.

Косондаги «Қўнғиртоғ» хўжалиги мактабларининг ўқувчилари учун 240 минг, «Гулбоғ» хўжалиги 200 минг, «Ўзбекистон» хўжалиги 200 минг сўмлик дарсликлар олиб берди. Муборак туман молия бўлими бу мақсадлар учун 1 миллион сўм, «Яккабоғ» жамоа ширкат хўжалиги 500 минг, Амир Темур номли хўжалик 750 минг, Қамаши туманидаги «Чим» хўжалиги 450 минг, якка тадбиркорлар Б.Расулов 400 минг сўм, Н.Бўриева 200 минг сўм ажратди.

Тошкентда ишлаётган таниқли болалар шифокори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Жуманазар Бекназаров ўзи таълим олган Қамаши туманидаги 66-ўрта мактабга 100 минг сўмлик дарслик туҳфа қилди.

Ғузор тумани халқ таълими илм масканларида дарсликлардан фойдаланишнинг ижара тизими тажриба синовидан ўтказилмоқда. Синовда мавжуд 76 та умумий ўрта таълим мактабларининг 22929 нафар ўқувчилари қатнашмоқда. Машғулотлар дарсликлар тўлиқ етказиб берилди. Бундан ташқари ота-оналар томонидан 184974 нусха дарсликлар сотиб олинган.

Таълим муассасалари кутубхоналарида кўплаб ўқув-услубий, оммавий-сиёсий, бадиий адабиётлар мавжуд. Янгитдан 195 номда 84230 нусхада адабиётлар олиниб, жойларга етказилди.

Яқинда Шаҳрисабз ва Китоб туманларида «Мактаб кутубхоналари китоб жамғармаларини тўлдириш ва ўқувчиларни дарсликлар билан таъминлашнинг баъзи шакллари» мавзуида республика анжумани ўтказилиб, илғор тажрибалар оммалаштирилди.

Мактаблар, малака ошириш институти, мактабдан ташқари муассасалар, методик хоналар ҳузуридаги кутубхоналар ходимларига амалий ёрдам кўрсатиш, нурхоналарнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш мақсадида Ўзбекистон педагогика кутубхоналар ассоциациясининг вилоят бўлими ташкил этилди.

И.ИСОМУДДИНОВ.

Билиб қўйган яхши

АСТРОНОМИК ГЛОБУС

Осмон бўшлиғи биринчи марта Архимед томонидан эрадан бурунги III асрда тадқиқ қилинган ва илмий таърифлаб берилган эди. Архимед астрономик масофаларни биринчи бўлиб математик ўлчовларда тасаввур қилишга уринган. Юлдузларнинг осмон бўйлаб ҳаракатини намойиш қилиш учун астрономик глобус ясаган олим ҳам шу киши бўлган. Бу глобусни айлантирган чоғда эрталаб ой ботиб кетиб, ўрнига қуёш чиқишини, ой тутилиши сайёраларнинг ўз орбиталарида қандай айланишини кўриш мумкин бўлган. Ана шу глобус охир оқибатда инсонни юлдузлар оламига олиб чиқадиган илмий астрономиянинг биринчи амалий асбоби тарихида ҳам оламшумул аҳамиятга эгадир.

МИНУТ - МИНУТИГАЧА

Бундан бир неча йил муқаддам археологлар ўтказган қазилмалар пайтида топилган соат 1692 йил 7 июн соат ўн бир-у қирқ уч дақиқада Ямайкада рўй берган зилзила вақтини аниқ белгилашга ёрдам берган. Бу соатни Порт-Роял фожиасидан 6 йил илгари, яъни 1686 йили Блондел деган соатсоз ясаган экан. Қарийб чорак кам уч асрдан буён ана шу соат денгиз остидаги лойқа қатламда ётган бўлса-да, жуда яхши сақланган. Фақат унинг пўлатдан ишланган милларигина чириб, йўқ бўлиб кетган.

Соат қачон тўхтаганлигини қандай билиб бўлади? Гап шундаки, соатнинг ойнаси тўқ эди. Зилзила пайтида кўтарилган оҳакли чанг унинг циферблатига ўтириб қолган. Вақт ўтиши билан унинг миллари емирилиб, йўқ бўлиб кетган.

Аммо бу милларнинг изи соатдаги оҳак чангларидан ҳосил бўлган қатламга тушиб қолган. Рентген нурлари ёрдамида соат милларининг ҳолати аниқлангач, кўҳна соат зилзила бошланган вақтни минут-минутигача аниқлаш имконини берди.

А.АЛИЕВ.

СЕРТИФИКАТЛАР ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университетида ахборот технологиялари ва интернет бўйича махсус курс тингловчиларига сертификатлар топширилди. Мазкур курс Корея республикасининг ахборот ва коммуникация вазирлиги билан ҳамкорликда кореялик мутахассислар томонидан ташкил этилганди.

Мазкур курсда Жаҳон тиллари университетининг педагог ўқитувчилари ва 40 нафар талабалари компютер асослари, интернет билан ишлаш ва веб сайт тузиш бўйича ўқитилди. Дарсларни Кореядан келган юқори малакали мутахассислар олиб боришди.

Корея ахборот ва коммуникация вазирлиги университетга бир неча дисклар, компютер билан ишлаш учун турли дастурлар ва ўқув қўлланмаларини беғараз ёрдам тарзида топширди. Курсларни тамомлаган талабаларга корееликлар томонидан махсус сертификатлар ва эсдалик совғалари топширилди.

«Туркистон-пресс»

ТАДБИРКОРЛИКНИНГ ИЛМИЙ АСОСЛАРИ

Бизнес ва тадбиркорлик. Муштарак мазмун касб этган бу сўзлар бугунги бозор иқтисодиёти шароитида тез-тез тилга олинмоқда.

Ишбилармонлик билан фаолият юритишнинг илмий ва амалий асослари ҳали атрофлича тадқиқ этилаётгани ҳам қувонарлидир. Бундай изланиш натижаси ўлароқ қатор дарслик ва ўқув қўлланмалари ҳам яратилмоқда.

Бундай адабиётлардан бири «Бизнес ва тадбиркорлик» деб номланди. Фарғона политехника институтининг катта ўқитувчиси Ю.Шокирова томонидан ёзилган мазкур китоб олий ўқув юртлари талабалари учун яхши совға бўлди.

Узлуксиз таълим тизими учун янги адабиётларнинг янги авлодни яратиш концепцияси асосида «Бизнесни бошқариш сирлари» деб номланган қўлланма ҳам юзага келди. Андижон муҳандислик иқтисод интститути профессори А.Абдуллаев муаллиф бўлган бу ўқув адабиётидан бизнес билан шуғулланаётган тадбиркорлар ҳам фойдаланишлари мумкин.

Республикамиз олий ўқув юртларида

МАСОФАДАН ТУРИБ... МАЪРУЗА

«Таълим тўғрисида»ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини ҳаётга тадбиқ этишга қаратилган тадбирларда Андижон муҳандислик-иқтисодиёт институтининг ҳам алоҳида ўрни бор. Айни пайтда таълим, фан, маданият маркази сифатида ўқув юртининг илмий салоҳиятини юксалтириш, унинг моддий техника базасини мустаҳкамлаш, юқори малакали мутахассислар тайёрлаш борасида катта ишлар амалга оширилмоқда. Институтда замонавий ва янги педагогик технологиялар самарадорлигини ошириш, олий ўқув юртларининг илмий-педогогик кувватидан унумли фойдаланиш мақсадида ўқув жараёни блок-модул кўринишида ташкил этилган.

— Замонавий талаблар даражасида билим бериш мақсадида барча олий ўқув юртлари ва ишлаб чиқариш корхоналари билан алоқалар йўлга қўйилган, -дейди ўқув ишлари бўйича проректор А.Маматқулов. Институтда «Корейс таълим маркази» ташкил этилган бўлиб, унда хорижлик мутахассислар фаолият кўрсатишаётир. Германиянинг Ўзбекистондаги мухтор элчиси Мартин Хаккер ва ДААД жамғармасининг Ўзбекистондаги вакили Э.Портиус иқтидорли талабалар ва олимлар билан суҳбат ўтказиб, немис тилидаги ўқув адабиётларини тақдим этди.

Кези келганда таълим тизимида ўқитувчи-тингловчи ва ўзаро тингловчилар алоқасини йўлга қўйиш мақсадида иккита видеоконференция ўрнатилганлигини таъкидлаш жоиз. У Гулистон ва Қарши давлат университетлари билан бир вақтда масофадан туриб кенг аудитория учун маърузалар, конференциялар ўтказиш имкониятини беради.

Мазкур илм даргоҳида 6 та факультет, академик лицей ва Бизнес мактаби мавжуд бўлиб, жами 4000 нафарга яқин талаба илм-фан сирларини ўрганмоқда. Шунингдек, 100 мингдан ортиқ китоб фондига эга бўлган кутубхона, компютерлар билан жиҳозланган замонавий ўқув маркази, 5 та лингафон кабинети, 21 та ўқув лабораторияси мавжуд. Кутубхона замон руҳидаги адабиётлар билан бойитиб борилмоқда.

Кейинги йилларда илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш соҳасида ижобий натижаларга эришилди. Жумладан,43 нафар ходим нуфузли олий ўқув даргоҳларида малака ошириб, илғор технологиялардан баҳраманд бўлишди. Ёш олимлардан 15 нафари «Устоз» жамғармасининг синовларини муваффақиятли топшириб, ўз мутахассисликлари бўйича АҚШ, Канада, Исроил, Голландия, Италия ва Германияда малака ошириб қайтдилар.

Институтда истеъдодли ёш олимлар ва иқтидорли талабалар клуби ташкил этилган бўлиб, унинг аъзоларидан 24 нафари «Умид» жамғармасининг грант совриндорлари сифатида АҚШ, Франция, Англия, Германия каби мамлакатларда магистратура ва бакалавриат йўналишлари бўйича ўқишга юборилди. 2002 йилда институтнинг яна икки талабаси—Г.Халилова ва М.Алимовлар «Умид» жамғармасининг совриндорлари бўлишди ва улар энди Англиянинг нуфузли университетларида магистратурани ўташади.

Ёшларнинг соғлом ва ҳар жиҳатдан баркамол бўлишлари маъмурият ва касаба уюшмасининг доимий диққат эътиборида. 2 та стадион, 6 та волейбол ва баскетбол майдонлари, тренажёр зали талабалар хизматида, ҳадемай теннис корти ҳам фойдаланишга топширилади. Спортнинг енгил атлетика, волейбол, баскетбол, шарқ якка кураши, оғир атлетика, стол тенниси, шахмат-шашка турлари бўйича тўгараклар фаолият кўрсатмоқда. Ҳозирда «Ёшлик» спорт клуби ташкил қилиниб, унга спорт мураббийлари жалб қилинди.

Илм масканида талаба-ёшларнинг ижодий истеъдодларини ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор берилаётир. Маънавият ва маърифат маркази қошида ташкил этилган ёш сухандонлар тўгараги аъзоси Ҳилола Жўраева «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллари» ни ёшлар орасида кенг тарғиб қилиш мақсадида республика Маънавият ва маърифат жамоатчилик маркази томонидан ўтказилган «Воизлар» кўрик-танловида қатнашиб, биринчи ўринни эгаллади. «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ҳамкорлигида эса «Қизлар давраси» кўрик-танлови ўтказилиб, унда 9 нафар билимдон ва зукко талаба-қизлар иштирок этишди. Танлов натижасига кўра, молия факультети талабаси Нигора Аҳмедова ғолиб бўлди. Маънавият ва маърифат маркази қошида «Наврўз» бадиий дастаси, «Ниҳол» театр студияси ташкил этилган бўлиб, унда 100 га яқин талаба ўз истеъдодларини намоён этадилар.

Миллий ва умуминсоний қадриятларни эъзозлаш, ёшларни юксак инсоний фазилатлар руҳида тарбиялаш даврнинг долзарб масалаларидан бири. Бу борадаги ишларда касаба уюшмасининг алоҳида ўрни бор. Профессор-ўқитувчиларни ижтимоий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, кекса ва ногиронларга моддий ёрдам кўрсатиш, боқувчисини йўқотган талабаларга кўмак бериш мақсадида жорий йилда 20 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

Қарияларни қадрлаш йили муносабати билан нафақадаги профессор-ўқитувчиларга 263600 сўм миқдорида моддий ёрдам кўрсатилди. Янги ўқув йили арафасида барча ўқитувчи ходимлар костюм-шим билан бепул тақдирланиши режалаштирилган.

Илмгоҳ тасарруфидаги вилоятнинг баҳаво ва сўлим Хонобод ҳудудида жойлашган «Умид» оромгоҳида бу йил 300 нафар талаба ва 60 нафар мураббийлар ҳордиқ чиқардилар. Бунга 873 минг сўм маблағ ажратилди. Мазкур ўқув муассасасида миллий мафкура, қадриятларни эъзозлаш ишига барча талабалар, профессор-ўқитувчилар диққат эътиборини қаратиш бугунги кунда таълим-тарбия жараёнини мустаҳкамланиши, етук мутахассислар тайёрлашда ишончли кафолат бўла олади. Шу боис бу ерда амалга оширилаётган маънавий-маърифий соҳадаги вазифалар «Миллий истиқлол ғояси» тамойилларини талабалар ва профессор-ўқитувчилар онгига сингдириш йўналишида олиб борилмоқда.

О.ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

ОДДИЙ УСТА ДОВРУҒИ

Шу йилнинг 14-24 июль кунлари Лондон шаҳрида халқ амалий санъати ва ҳунармандчилик бўйича бутунжаҳон кўргазмаси ўтказилган эди. Унда ўзбекистонлик 8 нафар уста ўз асарлари билан иштирок этди. Улар орасида нукуслик Орзибек Хўжаназаров ҳам бор эди. Кўргазма ташкилотчилари ва меҳмонларнинг эътироф этишича, уста Орзибек ясаган скрипканинг сеҳрли садолари италиялик таниқли скрипка устаси Страдивари скрипкаларининг ноласига монанд экан.

Орзибек оға Хўжаназаров Кегейли туманининг Халқобод шаҳрида туғилган. Ёшликдан устачилик касбига меҳр қўйди. Дастлаб, дурадгорлик билан шуғулланган бўлса, кейинчалик мусиқа асбоблари - дутор, ғижжак, қўбиз ясай бошлади.

Мусиқа асбобларини яратиш ҳар қандай устадан катта маҳорат ва тажриба талаб этади. Ёғочга ишлов бериш сирларини билишдан ташқари, мусиқий истеъдод лозим. Ёғочни танлаш, уни қай фаслда, қай вақтда кесишнинг ҳам аҳамияти бор.

- Мусиқа асбобларига ишлатиладиган лак таркибини беш йил ўргандим. Ниҳоят, ундан ёғочнинг жарангдорлигини ошира диган тарзда фойдаланиш йўлларини билиб олдим. Оркестр учун скрипка ясашни ёшликдан орзу қилардим. Бунга кўп уриндим. Таниқли бастакор, Бердах номидаги Қорақалпоқ давлат мусиқа театри дирижёри Калбой Тўлагенов яқиндан ёрдам берди,- дейди О.Хўжаназаров.

Шу тариқа мусиқачилар дидига мос, уларнинг талабига ҳар томонлама жавоб бера оладиган скрипка яратилди. Уста ясаган скрипкани чалиб кўрган америкалик скрипкачи Ли Татьяна унга чин маънода харидор бўлиб қолди. Скрипканинг ватани бўлган Европада ҳам бундай жарангдор скрипкани кам учратасиз, дея эътироф этди у. Бу баҳо устага янада ғайрат бағишлади. Натижада Лондон кўргазмасига қўйилган скрипка дунёга келди...

Эллик йил яшаган тут ва кўп йиллик арча дарахтидан қунт билан ясалган бу скрипка Лондондаги кўргазмада машҳур инглиялик скрипка устаси Винсит Паул Манз, туркиялик Хафз Мехметбей томонидан юқори баҳоланди.

Кези келганда айтимш жоизки, Орзибек оға Хўжаназаров меҳнати юзага чиқишида «Адолат» фирмаси раҳбари Ибраим Мирзақуловнинг кўмаги катта бўлди.

(ЎзА).

«Савдогар» газетаси жамоаси бош муҳаррир М.Оразмедовга қайнотаси

Иброҳим АТАЖОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

ISHONCH

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир
Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Сафар Остонов, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78; Хатлар, реклама ва эълонлар бўлимлари 56-85-43.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширди - 22.00

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Буюртма Г— 719. 1 2 3 4 5 6